

Reedukace specifických poruch učení v systému inkluzivního vzdělávání

- ▶ Poskytování podpůrných opatření pro žáky se specifickými poruchami učení v kontextu aktuální legislativy.
- ▶ Výuka předmětu speciálně pedagogické péče.
- ▶ Reedukační metody a zásady.
- ▶ Plán výuky PSPP v návaznosti na Doporučení ke vzdělávání (Plán reedukační péče).
- ▶ Konkrétní obsah hodiny PSPP.
- ▶ Představení pomůcek a her na podporu pozornosti.

Mgr. et Mgr. Dagmar Vilášková
dagmar.vilaskova@seznam.cz

**Vyhláška č. 248/2019 Sb, kterou se mění
vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními
vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 1. 2020.**

- ▶ **Předmět speciálně pedagogické péče** je zajišťován pedagog. pracovníky školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky, speciálními pedagogy nebo psychology školy nebo ŠPZ, přičemž je zaměřen ve druhém stupni na nápravy např. v oblasti logopedických obtíží, řečové výchovy, specifických poruch učení, rozvoj grafomotorických dovedností, rozvoj vizuálně percepčních dovedností, zdravotní tělesné výchovy, na nácvik sociální komunikace.
- ▶ **Pedagogická intervence** slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka ve vyučov. předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, případně ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku.
Současně je možné využít tuto dotaci pro práci s třídou nebo skupinou žáků.
Intervence zahrnují také poradenskou pomoc školského poradenského zařízení.

II. 6. 1 A) Pedagogická intervence	Skupinová práce pedagogického pracovníka se žáky; individuální práce pouze v případě, že pro daného žáka nelze využít skupinovou formu Rozsah: 1 h týdně maximálně 6 žáků ve skupině	P1 x 0,05
II. 6. 1 B) Pedagogická intervence	Pedagogická intervence slouží k podpoře přípravy žáků na školu a k rozvoji učebního stylu žáků. Rozsah: 1 h týdně maximálně 6 žáků ve skupině individuální práce pouze v případě, že pro daného žáka nelze využít skupinovou formu zařazením do již existující skupiny	P1 x 0,05
II. 6. 2 A) Předmět speciálně pedagogické péče	1 hodina předmětu speciálně pedagogické péče zajistí škola nebo školské poradenské zařízení Rozsah: 1 h týdně reedukační skupiny (max. 4 žáci) individuální práce pouze v případě, že pro daného žáka nelze využít skupinovou formu zařazením do již existující skupiny	P1 x 0,05

Pedagogická intervence

- ▶ je určena žákům se SVP, často žákům s jinými životními podmínkami nebo žákům vyrůstajícím v odlišném kulturním prostředí
- ▶ slouží k podpoře přípravy na vzdělávání, k podpoře vzdělávacích předmětů, ve kterých selhávají.
- ▶ kompenzují nedostatečnou domácí přípravu, rozvíjí jejich vědomosti a znalosti, jazykové kompetence a sociální dovednosti
- ▶ obsah předmětu Pedagogická intervence musí být v Doporučení popsán v organizaci vzdělávání žáka, z něj pak vyplývá potřebná kvalifikace pedagoga pracovníka školy.

Pedagogická intervence má 3 varianty využití:

- ▶ **Přípravu na výuku, včetně domácích úkolů** - zajišťuje pedagog, případně asistent pedagoga, je to PO i pro družinu.
- ▶ **Podporu rozvoje kompetencí žáka**, které jsou ovlivněny jeho SVP - pedagog s příslušnou kvalifikací pro daný předmět.
- ▶ **Podporu školy při řešení rizikov. chování ve třídě, práce se třídou a její vztahovou sítí** - subjekt, který se zabývá řešením obdob. problémů ve škole - psycholog, SVP, PPP, NNO.
- ▶ **Maximální počet žáků ve skupině je 6**, za složení a počet žáků ve skupině odpovídá ředitel školy (může jich být i méně, pokud by neplnila svůj účel podpory při využití maximálního počtu žáků).

Předmět speciálně pedagogické péče

Podpůrné opatření 2. stupně - 1 hodina týdně

- ▶ zajistí škola nebo školské poradenské zařízení
- ▶ reedukační skupiny (max. 4 žáci)
- ▶ individuální práce pouze v případě, že pro daného žáka nelze využít skupinovou formu zařazením do již existující skupiny
- ▶ je zajišťován pedagogickými pracovníky školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky, speciálními pedagogy nebo psychology školy nebo školského poradenského zařízení
- ▶ Je zaměřen ve druhém stupni na nápravy např. v oblasti:
 - logopedických obtíží, řečové výchovy,
 - specifických poruch učení,
 - rozvoj grafomotorických dovedností,
 - rozvoj vizuálně percepčních dovedností,
 - zdravotní tělesné výchovy,
 - na nácvik sociální komunikace.

Podpůrné opatření 3. stupně - 2 hodiny týdně

- ▶ **PSPP** je zajišťován pedagogy školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky, speciálními pedagogy nebo psychology školy nebo školského poradenského zařízení.
- ▶ **Zahrnuje předměty speciálně pedagogické péče uvedené ve druhém stupni podpůrných opatření, doplněné např. o**
 - zrakovou stimulaci,
 - bazální stimulaci u žáků s mentálním postižením,
 - práci s optickými pomůckami,
 - logopedickou péči;
 - u žáků, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, rozvíjení sluch. vnímání, odezírání, rozumění mluvené řeči a její produkci,
 - českému znakovému jazyku,
 - prostorové orientaci,
 - případně dalším oblastem speciálně pedagogické péče.

Obecné zásady postupu při reedukaci SPU

Reedukace SPU - pojem

- ▶ soubory speciálně pedagogických postupů
- ▶ metody práce zaměřené na rozvoj narušených nebo nevyvinutých (nezralých) funkcí
- ▶ reedukace narušených funkcí potřebných pro čtení, psaní a počítání
- ▶ reedukace percepčně motorických funkcí
- ▶ vytvoření potřebné dovednosti na přijatelné úrovni
- ▶ zaměření na plnou nebo částečnou kompenzaci obtíží

Obecné zásady postupu při reedukaci SPU

- ▶ vycházíme z kvalitní diagnostiky, aktuálního stavu a projevů poruchy,
- ▶ respektujeme individuální projevy, stupeň poruchy dítěte, obtížnost reedukačních cvičení, volíme individuální přístup, který tyto skutečnosti zohledňuje
- ▶ začínáme úrovní, kterou žák zvládá, zaměřujeme se na rozvoj funkcí, které jsou konkrétně nerozvinuté,
- ▶ začínáme splnitelnými úkoly, protože je důležité dopřát žákovi v počátcích pocit úspěšnosti, nároky zvyšujeme postupně
- ▶ stanovíme Plán reedukační péče, z něj pak vycházíme
- ▶ reedukační činnost není doučování, reedukace je zaměřena na rozvoj porušených, nerozvinutých funkcí a na kompenzaci obtíží

- ▶ **reedukační cvičení by měla být přitažlivá,**
- ▶ **nenavozujeme pocit úkolu, povinnosti,**
- ▶ **mluvíme o cvičení, trénování nebo hře,**
- ▶ **čím více se nám daří vytvořit příjemnou atmosféru, tím jsou pokroky výraznější,**
- ▶ **stejný postup doporučujeme v přístupu k dítěti rodičům**
(pro domácí práci zadáváme reedukační cvičení pravidelně, ale pouze v omezeném rozsahu a vždy hravou formou).
- ▶ **neklademe důraz na kvantitu, ale na kvalitu,**
- ▶ **chyby v průběhu reedukace nezdůrazňujeme,** upozorňujeme na ně nenásilně, pokoušíme se chybování předcházet
- ▶ **nepodceňujeme účinek pochvaly při reedukaci,**
jsme pomocníky v případě, že se žákovi práce nedaří
- ▶ **respektujeme zásadu "raději méně, ale častěji",**
činnosti rozdělíme na kratší úseky.

- ▶ cílem reedukace je zlepšení kvality oslabené nebo nerozvinuté funkce
- ▶ s reedukací začít co nejdříve
- ▶ (kromě reedukace využíváme též kompenzace,
tj. napomáháme s vytvářením náhradních mechanismů, které převezmou úlohu porušené funkce (zejména u starších žáků a dospělých osob))
- ▶ začínáme vždy smyslovými cvičeními, která tvoří podklad poruch učení
- ▶ zapojujeme co nejvíce smyslů = multisenzoriální přístup:
zrak, sluch, hmat, čich, pohyb a rytmizaci.
- ▶ časové limity nevyužíváme - můžeme využít, až když je dovednost zvládnuta
- ▶ vyhýbáme se porovnávání dosažených výkonů mezi žáky navzájem
- ▶ hodnotíme výkon žáka v porovnání s jeho předchozími výkony,
žák soutěží sám se sebou

Obsah reedukační hodiny

- ▶ *Reedukační lekce může zahrnovat rozvíjení těch oblastí, které je nutno procvičovat, všechny oblasti nepochvičujeme v rámci jedné lekce.*

Motivace

- ▶ Motivační rozhovor.
- ▶ Žák má možnost vyjádřit své obavy, pochybnosti, hovořit o svých nezdarech, ale také úspěších a přáních.
- ▶ Nechme dítě vypovídat, zamyslet se nad sebou.
- ▶ Z rozhovoru mohou vyplynout dílčí příčiny neúspěchu ve škole.

sluchové vnímání

- ▶ cvičení sluchové analýzy, syntézy,
- ▶ rozlišování sluchové paměti, sluchové orientace
- ▶ vnímání a reprodukce rytmu
- ▶ nácvik naslouchání a vnímání zvuků
- ▶ pomůcky - bzučák, tvrdé a měkké kostky, obrázky, pracovní sešity

zrakové vnímání

- ▶ cvičení zrakové analýzy, syntézy
- ▶ rozlišování figury a pozadí
- ▶ rozlišování barev, velikosti, tvaru, podobných a stranově obrácených tvarů
- ▶ nácvik zrakové paměti
- ▶ nácvik levo-pravého pohybu očí
- ▶ pomůcky - pracovní sešity

pravolevá a prostorová orientace

- ▶ nácvik orientace v prostoru
- ▶ pravolevá orientace
- ▶ vnímání tělesného schématu
- ▶ pomůcky - nákresy, vlastní tělo, pracovní sešity

řeč

- ▶ vyhledávání slov začínajících určitou hláskou, slabikou.....
- ▶ vyhledávání slov nadřazených, podřazených, zdrobnělin,
- ▶ vyhledávání slov, která se rýmují,
- ▶ vyhledávání slov příbuzných,
- ▶ vyhledávání slov začínajících předponou vy-,
- ▶ rozvíjení slovní zásoby vyprávěním podle obrázku,
- ▶ mluvní pohotovost-říkat co nejvíce slov, která označují ovoce, pohyb apod.
- ▶ artikulační cvičení, specifické asimilace
- ▶ využívat i slov, ve kterých žák chybuje v čtení, sluchovém vnímání, písem. projevu.

čtení - zaměřujeme se zejména na dvě oblasti:

- ▶ technická stránka čtení: správnost a kvalita čtení, čtení obtížných písmen, slabik a slov, odstraňování chybovosti při čtení, dvojího čtení
- ▶ pomůcky - čtenářské tabulky, čtecí záložky/okénka, postřehovací slabiky, texty k nácviku techniky čtení.
- ▶ porozumění čtenému textu: zkrácené texty, čtení po částech, klademe návodné otázky

motorika, grafomotorika

- ▶ nácvik koordinace, pohybů těla
- ▶ rozvíjení jemné motoriky: navlékání korálků, vázání tkaniček/šňůrek, modelování, drátkování, třídění drobných předmětů
- ▶ nácvik správných hygienických návyků při psaní,
- ▶ rozvíjení grafomotoriky: uvolňovací cviky

m	n	m-n n-m
mráček	deštník	domino
myška	seno	kominík
lampa	hnek	komín
miče	vana	kameny
mléko	okno	maminka
domy	silný	mravenec
jáma	lupeny	mnoho
moře	nástěnka	náměstí
hřímá	nahrne	mlýnek
umíme	trnky	kamna
přímka	není	maliny
rozum	prázdniny	nemáme
mistr	nitě	zňamení
modřín	konec	minuta
moucha	koně	mlékárna
mýdlo	snídaně	známý
mramor	kožený	náramek
kompot	záhony	modřiny
máme	vykřikne	namaže
límeč	roznese	mandle
pomoc	rána	smutný
dáma	první	nemoc
hromada	noha	na
náramek	bedna	zn
chodíme	hnízdo	ro
metr	vino	mie
míra	pěna	mr
tma	prázdný	ma
zámek	nasněží	sm
zima	zvonek	kme

VÁNOCE

Je zima. Na ulici jsou domy zalité bílou polevou. Těšíme se, že budou Vánoce, musíme tedy na nákupy. Máma má ráda kávu, koupíme ji tedy veliké balení. Zabalíme ho do malovaného papíru.

Táta miluje lyžování a zimu, máma mu daruje nové lyže, já šálu, čepici a rukavice. Ráno pátého, po Novém roce, pojedeme celá rodina na hory. Já, máma i táta se velice těšíme. Já si povezu sáně a boby. Já a máma děláváme koule a házíme je na tátu. To je mela!

Na Vánoce budeme celá rodina na chatě. Máme tu pověšenou kytaru. Táta na ni hraje koledy a máma a já notujeme. K večeři si dáme rybu. Je po večeři a my se vydáme do mého malého pokoje. Tady máme nadělené dary. Diváme se na tu velikou kupu v mihotavé záři. Cítíme po celý večer pohodu, povídáme si, jsme veselí, víme, že se máme rádi – máme veselé Vánoce.

(Apolena Šrahůlková)

V článku se zaménilo písmenko „b“ za písmenko „d“ a opačně. Podtrhej všechna písmenka „b“ a „d“ a slova a řekni, jak budou vypadat správně.

Vánoce

Je zima. Na ulici jsou domy zalité bílou polevou. Těšíme se, že budou Vánoce, musíme tedy na nákupy. Máma má rába kávu, koupíme ji tedy veliké dalení. Zadalíme ho do malovaného papíru.

Táta miluje lyžování a zimu, máma mu baruje nové lyže, já šálu, čepici a rukavice. Ráno pátého, po Novém roce, pojebeme celá robina na hory. Já, máma i táta se velice těšíme. Já si povezu sáně a dody. Já a máma běláváme koule a házíme je na tátu. To je mela!

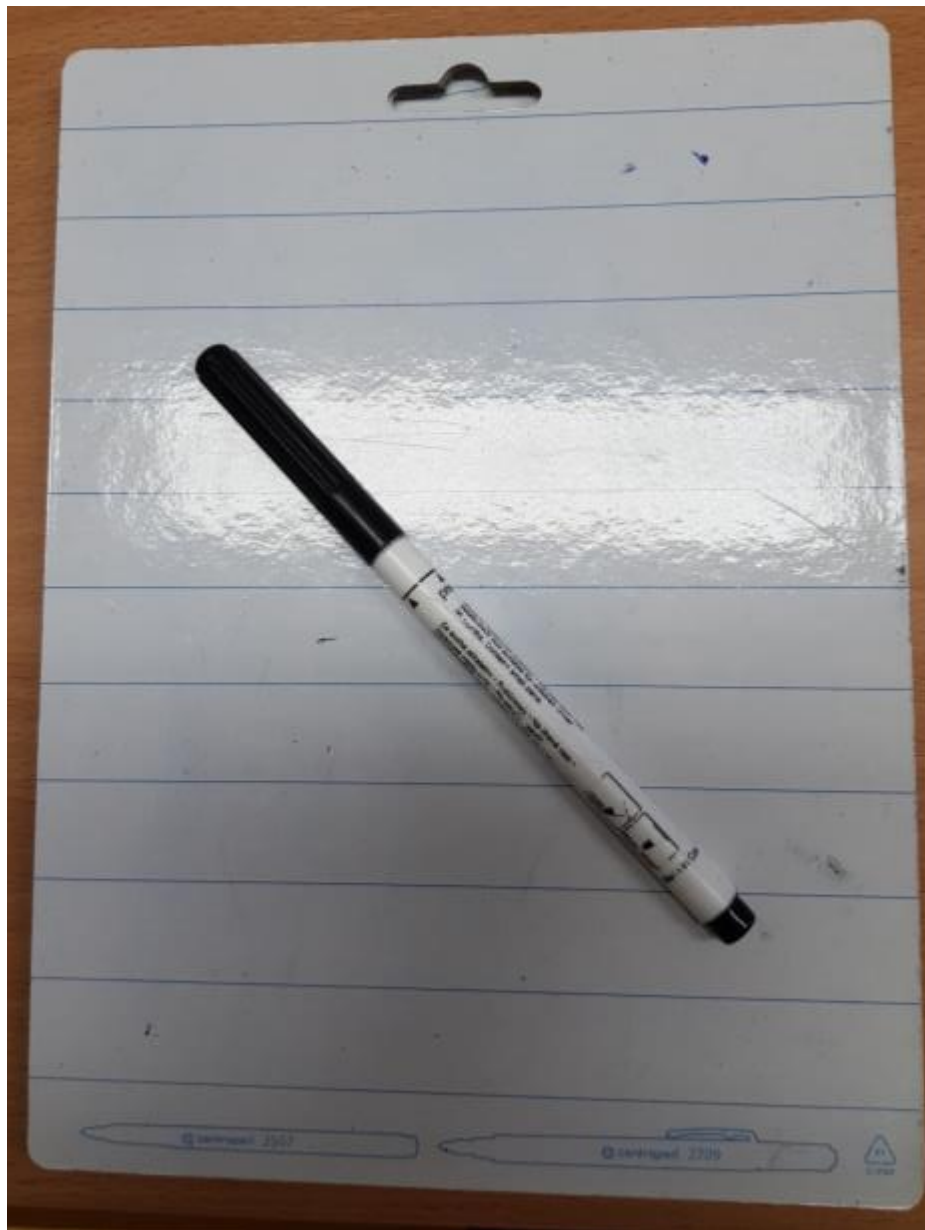
Na Vánoce dubeme celá robina na chatě. Máme tu pověšenou kytaru. Táta na ni hraje koleby a máma a já notujeme. K večeři si báme rydu. Je po večeři a my se vybáme do mého malého pokoje. Taby máme nabělené bary. Bíváme se na tu velikou kupu v mihotavé záři. Cítíme po celý večer pohodu a povíbáme si, jsme veselí, víme, že se máme rábi – máme veselé Vánoce.

psaní

- ▶ krátký diktát slov nebo vět zaměřených na zvládnutí specifických dysortografických jevů
- ▶ diktáty lze zaměřit na dovednost aplikovat gramatická pravidla, na nácvik kontroly napsaného textu-vyhledávání chyb.
- ▶ trénink slov se souhláskovými shluky, víceslabičná slova

gramatická pravidla

- ▶ reedukace není doučování, není pokračování hodiny českého jazyka
- ▶ hledat příčinu neúspěchu: oslabený jazykový cit, poruchy procesu automatizace, neschopnost aplikovat gramatická pravidla z důvodu malého rozsahu pracovní paměti
- ▶ nepochopení podstaty jednotlivých gramatických jevů (např. kdy je to vyjmenované slovo, kdy pádová koncovka apod.)

koncentrace pozornosti, popř., další kognitivní funkce

- ▶ Využíváme psychorelaxačních technik, pracovních listů na rozvoj koncentrace, slovních cvičení, deskové hry a didaktické hry.

hodnocení reedukační hodiny

- ▶ Hodinu zakončit hodnocením, především sebehodnocením.
- ▶ Pokud by se objevila nespokojenost nad průběhem lekce, je nutno hledat příčiny neúspěchu.
- ▶ Zadáváme úkoly k procvičení (domácí příprava), které jsou krátké a hravé.

PLÁN REEDUKAČNÍ PÉČE

Jméno žáka	
Závěry z odborného pracoviště	znaky dysgrafie dyslexie ADHD
Reedukační program	Procvičování délky samohlásek, rozlišování i/y Diakritická znaménka psát ihned s písmenem Procvičování sluchové analýzy a syntézy Nácvik čtení víceslabičných slov Rozvoj rychlosti čtení obtížných slov Zvětšování zrkového rozpětí Automatizace správných pracovních postupů Grafomotorická cvičení

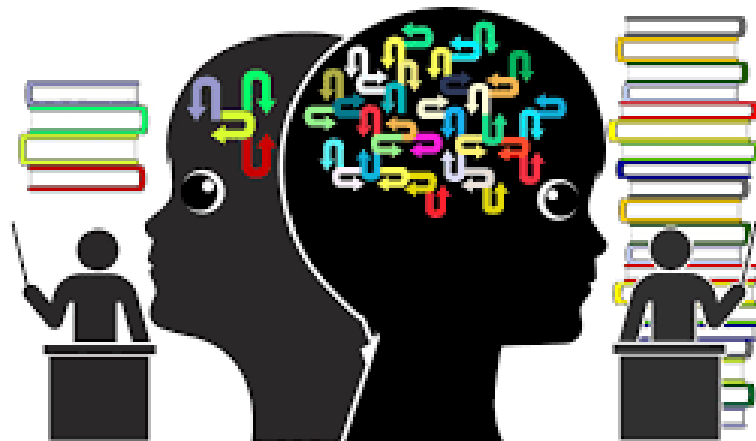
- ▶ Rozvoj vizuomotoriky - vyhledávání detailů
- ▶ Procvičování prostorové orientace
- ▶ Nácvik správného držení psacího náčiní
- ▶ Nácvik správných tvarů písmen
- ▶ Práce s chybou
- ▶ Čtení v duetu
- ▶ Grafický záznam délky samohlásek
- ▶ Trénink pozornosti
- ▶ Procvičování fonemického sluchu.
- ▶ Rozvíjet vyjadřovací schopnosti
- ▶ Cvičení artikulační obratnosti.
- ▶ Procvičování délky samohlásek, rozlišování i/y.
- ▶ Procvičování reprodukce rytmu.
- ▶ Pravolevá orientace.
- ▶ Rozvoj zrakové diferenciacce.
- ▶ Hledání podobností a rozdílů.

Podíl žáka na terapii	Plnění zadaných domácích úkolů Pravidelná příprava na vyučování Aktivní sebekontrola Spolupráce s pedagogy
Kompenzační pomůcky	Bzučák Tvrdé a měkké kostky Pracovní listy pro nácvik grafomotoriky a vizuomotoriky Gramatika na kartách Barevná pravidla DIPO Dějové obrázky Sešity s pomocnými linkami Čítanka pro dyslektiky Barevné fixy pro optickou kontrolu

Informace pedagogům

- ▶ Zkoušení pomocí návodných otázek
- ▶ Respektovat projevy ADHD
- ▶ Tolerantní hodnocení chyb
- ▶ Respektovat výkyvy ve výkonnosti
- ▶ Tolerovat úpravu písemného projevu
- ▶ Diktáty a slohové práce psát po přípravě
- ▶ Ponechat více času na dokončení úkolu
- ▶ Zadanou práci častěji kontrolovat
- ▶ Oceňovat i dílčí správná řešení a snahu, pozitivně motivovat
- ▶ Velké množství učebního textu kopírovat, nezatěžovat přepisem
- ▶ Domácí úkoly redukovat na 2/3 vzhledem k ostatním žákům
- ▶ Omezit zkoušení v časové limitaci

Evaluace žáka	Hodnocení spec. pedagoga
Průběh reedukační péče	
Vyhodnocení reedukace	Pololetní kontrola, průběžné konzultace

Zdroje a literatura

- ▶ JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Dyslexie*. Nakladatelství D+H, Praha 2004.
- ▶ ZELINKOVÁ, O.: *Poruchy učení*. Portál, Praha 2003.
- ▶ JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Smyslové vnímání*. Nakladatelství D+H, Praha 2003.
- ▶ POKORNÁ, V.: *Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení*. Portál, Praha 2007.
- ▶ MICHALOVÁ, Z. a kol.: *Speciálně pedagogická čítanka*. PedfUK, Praha 2003.
- ▶ JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole*. . Nakladatelství D+H, Praha 2007.
- ▶ JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Metody hodnocení a tolerance dětí s SPU..* Nakladatelství D+H, Praha 2006.
- ▶ JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Dysgrafie*. Nakladatelství D+H, Praha 2005.
- ▶ JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Dysortografie*. Nakladatelství D+H, Praha 2008
- ▶ ZELINKOVÁ, O.: *Cvičení pro dyslektiky I-IV*. DYS, Praha 2006.
- ▶ POKORNÁ, V.: *Rozvoj vnímání a poznávání*. Portál, Praha 1996.